

УДК 070.19

Калініченко Анна Сергіївна

студентка (магістр)

Навчально-наукового інституту міжнародних відносин

Національного авіаційного університету

Калиниченко Анна Сергеевна

студентка (магистр)

Учебно-научного института международных отношений

Национального авиационного университета

Kalinichenko Anna

Student (Master's) of the

Educational and Scientific Institute of International Relations of

National Aviation University

ЗАГОЛОВОК ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРИВЕРНЕННЯ

УВАГИ ДО НОВИНИ В ОНЛАЙН-ЗМІ

ЗАГОЛОВОК КАК ВАЖНЫЙ ИНСТРУМЕНТ ПРИВЛЕЧЕНИЯ

ВНИМАНИЯ К НОВОСТИ В ОНЛАЙН-СМИ

HEADING AS IMPORTANT INSTRUMENT OF DRAWING

ATTENTION TO NEWS IN THE ONLINE-MEDIA

***Анотація.** У статті розкрито важливість такого компоненту тексту як заголовок. Проаналізовано його функції та види подачі. Окреслена роль ЗМІ у сприйнятті інформації суспільством. Охарактеризовано типологію назв публікацій. В роботі розглянуто приклади яскравих заголовків таких онлайн-видань: "Кореспондент", "Українська правда" і "Цензор", які створені представниками медіа для збільшення переглядів.*

Ключові слова: заголовок, онлайн-видання, засоби масової інформації, маніпуляції, соціальні комунікації.

Аннотация. В статье раскрыта важность такого компонента текста как заголовок. Проанализировано его функции и виды подачи. Очерчена роль СМИ в восприятии информации обществом. Охарактеризована типология названий публикаций. В работе рассмотрены примеры ярких заголовков таких онлайн-изданий: "Корреспондент", "Украинская правда" и "Цензор", которые созданы представителями медиа для увеличения просмотров.

Ключевые слова: заголовок, онлайн-издания, средства массовой информации, манипуляции, социальные коммуникации.

Summary. The importance of such a component of the text as heading is revealed. It's function and types of presentation are analyzed. The role of mass media in public perception of information is outlined. The typology of heading in publications is characterized. The article examines examples of striking headings in such online-media as "Correspondent", "Ukrainska pravda" and "Tsenzor" which have been created by representatives of the media for increasing the number of views.

Key words: heading, online-media, mass-media, manipulations, social communications.

Постановка проблеми. У еру нових медіа щодня відбувається шалений інформаційний потік. Людина зіштовхується із засобами масової інформації скрізь: протягом поїздки у транспорті – слухає радіо, вдома – дивиться телебачення, під час навчання чи роботи – переглядає новини в Інтернеті. Звичайно, вона може не помічати, як медіа впливають на її підсвідомість та, таким чином, формують громадську думку. Журналісти використовують різноманітні шляхи для збільшення переглядів на сайтах.

Одним із найважливіших складових успішності публікацій є заголовок. Адже, читач міркує про корисність та цікавість тексту саме через назву. Якщо представники медіа підібрали "сухий" заголовок навіть до резонансної події, то, напевно, ця публікація отримає високе місце у рейтингу популярності. Тому ЗМІ почали маніпулювати заголовками, надаючи їм яскравості, сенсаційності, використовуючи мовну гру та різноманітні стилістичні прийоми. Тим самим вони відсунули на інший план основні їх цілі — супроводжування матеріалу й підтвердження фактів, які подані в ньому. Через це виникає нагальна потреба у висвітленні цього питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості заголовків та проблеми Інтернет-медіа досліджували А. Амзін, А. Калмиков, Л. Коханова, Д. Міллісон та ін. Їх інтерпретацією у сучасному інформаційному просторі займалися О. Гусак, Г. Микитів, М. Тимошик, Р. Крейг, Н. Штанько та ін. У своїх роботах Р. Жажнева, С. Кубашичева, М. Кусова, Л. Р. Читао та ін. розповідають про заголовки як про один із засобів привернення уваги читачів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідники звернули увагу на заголовок як на складову публіцистичного тексту, порівняли нові медіа із вітчизняними та звернули увагу на їх типологію. Проте, використання ЗМІ заголовків, які викривлюють зміст публікацій або й зовсім його не передають, не були досліджені на прикладі онлайн-видань: "Кореспондент", "Українська правда" і "Цензор". Вищевказані медіа входили до ТОП-25 Інтернет-ЗМІ України в 2016 році за кількістю відвідувачів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є проаналізувати синтаксичні та стилістичні особливості заголовків онлайн-видань, їх відповідність до текстового матеріалу.

СМИ	К-во просмотров, тыс
Корреспондент	22 600
Украинская Правда	19 510
Цензор	19 200
Обозреватель	17 700
Сегодня	17 235
ТСН	12 900
Футбол	11 100
112 Юэй	9 650
РБК	8 950
Телеканал 24	8 800
Лига	8 750
УНИАН	6 900
Минфин	6 800
Эспрессо ТВ	6 513
Телеграф	5 800
Газета Юэй	5 550
Апостроф	5 500
Гордон	5 350
Хвиля	5 300
Новое Время	5 000
Вести	4 800
Уа-Футбол	4 600
Главком	4 450
Хочу	4 450
Спорт.юэй	4 250

Рис. 1. Рейтинг онлайн-ЗМІ за даними SimilarWeb

Джерело: [3]

Виклад основного матеріалу. Важливими складовими будь-якого журналістського тексту є заголовок та ілюстративний матеріал (відео або фотографія). Якщо останнє дійсно відповідає події, про яку йдеться мова в новині, то щодо заголовку не можна сказати однозначно. Напевно, проблема в тому, що коли людина зайшла на ваш сайт, вона приймає рішення піти або залишитися протягом перших 6 секунд. Тому автори добирають назви для максимального привернення уваги аудиторії, відсовуючи на інший план основне завдання заголовку — узагальнення найбільш важливої інформації матеріалу. Також спонукає його до роздумів, використання власних знань і досвіду для розуміння змісту тексту, не лише натякає на перебіг подій, а й стимулює до їх передбачення, налаштовує реципієнта на діалог із автором та його твором [2, с.102]. Заслужений журналіст України і доктор філологічних наук Володимир Здоровега виділяє такі типи заголовків: інформаційний, який найчастіше

використовується у подієвій інформації; спонукально-наказовий; проблемний (стилістично може виражатися у формі питального речення чи зіставлення двох явищ); констатуючо-описовий; рекламно-інтригуючий [1, с.108-109].

Звичайно, назва матеріалу має залежати і від його жанру. Наприклад, якщо це інформаційні жанри, то в репортажі він повинен динамічно описувати розповідь, а в інтерв'ю цитувати інтерв'ююваного. В таких аналітичних жанрах як журналістське розслідування в назві краще надати висновок дослідження, а в статті — те, що спонукатиме до конкретних дій. Щодо художньо-публіцистичних жанрів, то фейлетон може містити сатиричну назву (яскраві зображено-виражальні засоби), а есе мати лаконічне висловлення позиції автора.

Отже, заголовок повинен нести в собі інформативність й лише потім — закликати людину прочитати продовження матеріалу. Для того, щоб створити ідеальну назву, варто звернутися до “Формули 4U”. Розшифровується 4U дуже просто: Usefulness (корисність чи користь); Urgency (терміновість); Ultra specificity (специфічність або ультраспецифічність); Uniqueness (унікальність)[4]. А ще заголовок має містити відповіді на такі питання: Who?(Хто?) What?(Що?) When?(Коли?) Where?(Де?) Why?(Чому?) і How?(Як?) Ця формула називається 5W+1H. Тобто, коли читач побачить повністю текст, він не повинен бути ошуканим через невідповідну назву публікації. Якщо заголовок не зовсім зрозумілий, але привернув увагу, то це ефект посиленого очікування. А коли він не сходиться із матеріалом — ефект обуреного очікування.

Аналізуючи матеріали Інтернет-видання “Кореспондент” за цей рік, можемо виділити такі різновиди заголовків:

Інформаційні: “Світ звіряє годинник у Давосі” (Про “Годинник Судного дня”, який перевели на 30 секунд вперед. Зазначають, що 2018 може стати катастрофічним для всіх, оскільки ядерні держави розбудовують свої арсенали. Рекомендації: треба було б вказати у назві мету зустрічі

перших осіб держави і зміну годинника; 25.02.2018), "Олімпійського чемпіона звинуватили у зґвалтуванні підлітка" (Мова йде про кубинського боксера Фелікса Савона, який раніше уникав покарань в подібних випадках. Рекомендації: немає імені й прізвища звинуваченого в заголовку, тобто не можна відразу зрозуміти про якого спортсмена говориться; 08.11.2018), "Обсяг газу в сховищах України зріс" (Про постачання газу із сусідніх країн. Рекомендації: в матеріалі наводяться статистичні дані, тому варто назвати відсоток зросту блакитного палива та зазначити за який проміжок часу він відбувся; 29.05.2018), "У Нью-Йорку назвали найкращий спектакль року" (Проведення 72-церемонії вручення премії Тоні. Рекомендації: краще вказати назву номінації та картини; 11.06.2018);

Спонукально-наказові: "Через кілька років Одеська область стане українськими Карловими Варами" (Голова Одеської облдержадміністрації Максим Степанов розповідає про невідомі красиві куточки міста й плани зробити його курортом світового рівня. Рекомендації: потрібно вказати в заголовку, що це думка держслужбовця, а не автора; 26.07.2018), "Все змінювати, покращувати і перевіряти" (Про зміну українських стандартів виробництва їжі на європейські. Рекомендації: назва несе узагальнювальний характер, потрібно конкретизувати предмет; 15.03.2018), "Реагуйте на дискомфорт" (Нардеп Борислав Береза розповів про проблеми сьогодення, порівнюючи європейські умови та українські. Рекомендації: подібний заголовок більше підійшов би для рубрик, що стосуються психології, а не статті про високопосадовця; 22.02.2018);

Проблемні: "Скільки життів забирає пияцтво" (Мова йде про співвідношення залежності населення України і світу від алкогольних напоїв, причини та летальні наслідки. Рекомендації: якщо додати конкретну цифру до заголовку, то інформація краще б сприймалася; 31.05.2018), "Як допомогти пенсіонеру ОРДЛО?" (Заступник директора Інституту світової політики Наталя Іщенко розповідає про популярні маніпуляції навколо виплат українських пенсій. Рекомендації: створюється враження, що

публікація стосується гуманітарної допомоги людям похилого віку, а не пенсій; 26.04.2018), "Воєнний стан в Україні. Що потрібно знати" (Матеріал, в якому по пунктах розписується введення воєнного стану та можливі наслідки. Рекомендації: потрібно було зазначити, що він стосується лише десяти областей, а не всієї країни; 26.11.2018);

Констатуючо-описові: "Важкий рік у країні м'яса й танго" (Йдеться про кризу в Аргентині, тяжкі умови життя. Рекомендації: здається, не зовсім вдале поєднання двох різних понять. Назва носить саркастичний характер; 13.09.2018), "Новий новий світ. Будемо надіятися" (Текст стосується рішення США про вихід із іранського ядерного договору і введення санкцій проти Тегерана. Рекомендації: тавтологія й читаючи лише заголовок, взагалі не зрозуміти про що новина; 10.05.2018), "Збірна України з хокею виграв медалі Чемпіонату світу" (Матеріал про досягнення в хокейному спорті наших хлопців, майбутні можливі перемоги. Рекомендації: взагалі заголовок складається із цитування президента хокейного клубу Донбас Бориса Колесникова, тож варто додати його прізвище в назву, щоб читач розумів чий це саме міркування; 12.04.2018), "Київенерго обіцяє компенсації за залиті авто після прориву труби" (Публікація щодо прориву тепломережі на вулиці Солом'янській, який пошкодив гарячим фонтаном три автомобілі. Рекомендації: не вказане місце аварії; 24.04.2018), "В Україні заборонять виключати опалення в холод" (Мається на увазі, що підприємствам не дозволять обмежувати подачу тепла під час опалювального сезону людям, які сплачують податки. Рекомендації: судячи із заголовку, можна подумати про певні покарання мешканців, які контролюють опалення помешкань; 25.07.2018);

Рекламно-інтригуючі: "Стало відомо, скільки грошей витратили американці в Чорну п'ятницю" (Новина стосується покупок в Інтернеті під час розпродажу. Рекомендації: потрібно вказати, що це онлайн-замовлення, оскільки про виручку магазинів, які мешканці США особисто відвідали не говориться, та додати конкретну цифри для кращого розуміння; 25.11.2018),

“На широку ногу” (Мова йде про можливі варіанти зменшення витрат на продукти, одяг, гарні знижки в деяких магазинах. Рекомендації: зазвичай цей фразеологічний зворот використовують при згадуванні депутатів, а не звичайних громадян, тому заголовок не відповідає суті тексту; 11.10.2018), “Страх проти жаху” (Новина стосується “забутої” обіцянки політиків про створення Антикорупційного суду та їхні розваги під час фіналу Ліги Чемпіонів. Рекомендації: назва взагалі не розкриває суть подальшого тексту; 31.05.2018), “Жінки на двох виносили одну дитину” (У матеріалі говориться про лесбійську пару із США, яка виношувала разом дитя. Рекомендації: насправді, розповідається про перший експеримент із технологією ЕКО (зародок поміщають в тіло жінки, а не в інкубатор). Можна було підібрати більш вдалий заголовок, який стосувався б найпершої подібної процедури в світі; 30.10.2018), “Півсотні зірок наклеїли на Алеї слави на честь Трампа” (Мова йде про те, що один чоловік знищив киркою справжню зірку Президента США через погане поводження останнього із жінками. Проте, художник вирішив зробити нові наліпки-зірки. Рекомендації: у тексті публікації більше інформації про руйнування плити на Алеї слави та реакцію населення, тому краще зробити заголовок саме про це. А також вищевказана назва говорить про немов якусь заслугу Дональда Трампа; 10.08.2018), “В Одесі Дарт Вейдер стала помічником депутата” (Розповідається про жінку, яка змінила своє прізвище, ім’я та отримала посвідчення консультанта-помічника депутата міської ради. Рекомендації: збиває з пантелику звучання іменника в чоловічому роді й дієслова в жіночому, новина набуває жартівливої форми; 25.01.2018), “Президент українського клубу звільнив тренера через Facebook” (Здається, ніби тренера усунули з посади через те, що він проводив час у популярній соціальній мережі. Проте, насправді, пост про його звільнення з’явився у Facebook на сторінці власника клубу. Рекомендації: в заголовку немає назви клубу, прізвища хоча б одного із осіб; 06.08.2018), “В Італії придумали штраф для туристів” (У матеріалі мова йде про туристів, які купують

сонцезахисні окуляри, годинники й бейсболки у нелегальних продавців. Рекомендації: не вистачає конкретизації (читач може подумати, що всіх приїжджих штрафуватимуть; 29.06.2018).

Можемо сказати, що в цьому виданні представники медіа використовують яскраві заголовки для підвищення переглядів, проте порушують "Формулу 4U". Вони більше приділяють увагу останньому компоненту – Uniqueness (унікальність). Читачі не можуть відразу зрозуміти про що йтиме мова у публікації через невідповідну назву. Більшості з них бракує певної конкретизації (особи, місця, часу, цифри), звичайної лексики без пишних художніх засобів.

Досліджуючи матеріали "Української правди", можна зустріти такі заголовки:

Інформаційні: "УДАРний" шантаж, або Кадровий день у Раді" (Новина про те, як в Верховній Раді збиралися проголосувати за звільнення глави НБУ Валерії Гонтаревої, призначення омбудсмена та нового складу Рахункової палати. Рекомендації: використання подвійного заголовку, де перша частина відрізняється емоційним забарвленням слів від іншої, не зовсім дає зрозуміти, що сталося. Краще змінити назву, поєднуючи ці дві частини або роблячи акцент на одній події; 16.03.2018), "Казус Бабиного Яру і доля національного музею Голокосту" (Розповідається про 75-річчя звільнення Києва від німецької окупації, музеї Голокосту в Україні й світі. Рекомендації: прочитавши слово "казус" читач відразу подумає, що сталося щось цікаве й смішне. Але, насправді, просто в Бабиному Яру немає музею, який був би присвячений страшній події — Голокосту, на думку журналіста, цей факт можна назвати казусом. Проте, варто замінити це слово, щоб не образити почуття людей; 01.10.2018), "Партія якого миру? Що відомо про новий проект Новинського" (Йдеться про новий громадський рух "Партія миру", який виступає за щасливе майбутнє, забезпечення громадян робочими місцями і т.д. Автор розповідає про участь добре відомих

депутатів. Рекомендації: заголовок має іронію та збіг слів, який виникає через “новий ... Новинського”; 09.11.2018)

Проблемні: “Привіт від Каддафі: за що затримали Ніколя Саркозі” (Розповідається про затримання экс-президента Франції через фінансування сином Муаммаром Каддафі його передвиборної кампанії у 2011 році, хоча Ніколя Саркозі заявив нібито це наклеп. Проте, у 2018 році виявилось, що гроші надходили із Лівії перед голосуванням. Рекомендації: назва має саркастичний характер, хоча публікація стосується досить серйозної справи; 20.03.2018), “Ми їх душили-душили: Як влада бореться з антикорупціонерами” (Проблеми із впровадженням е-деклараций для громадських об’єднань. Думки політтехнологів із приводу цього та незгода активістів. Рекомендації: назва містить метонімію, можна було б залишити лише другу частину її частину; 06.04.2018), “Валютна свобода: як змінить життя українців закон “Про валюту” (Стаття стосується ключових напрямків в законі для інвесторів, які вивозять гроші з країни, компаніям-експортерам та імпортерам. Надається порівняння пунктів попереднього і майбутнього закону. Рекомендації: присутня тавтологія, краще прибрати перші два слова; 22.06.2018), “Антикорупція: Quo Vadis?” (Публікація піднімає питання про ухвалення закону про Вищий антикорупційний суд, скандал навколо нього, подальші кроки. Рекомендації: у заголовку використовується вислів “Quo Vadis”, який із латини перекладається як “куди Ви прямуєте”. Не вся українська аудиторія знає це, тому недоречно вживати подібні слова; 25.06.2018);

Рекламно-інтригуючі: “Як Путін захищав президента Порошенка” (Матеріал про те, як на прес-конференції Президента Росії запитали думку Путіна стосовно відпочинку Порошенка із сім’єю на Мальдівах. Володимир Путін відповів, що український гарант багатий і може собі дозволити на канікулах злітати на острова чи куди-небудь. Рекомендації: потрібно взяти в лапки дієслово захищав, оскільки воно має непряме значення, чи вигадати іншу назву, яка стосуватиметься безпосередньо тексту, а не просто

чіплятиме увагу користувачів; 20.02.2018), "Що знищить Bitcoin" (У матеріалі говориться про дослідження Массачусетського інституту з приводу обвалу криптовалюти та можливих шляхів її витіснення із фінансового світового ринку. Рекомендації: судячи із заголовку, може створитися враження, що сам Bitcoin щось здатен знищити. Тому така назва має двоїстий характер; 02.05.2018), "Ласкаво не просимо. Що дала заборона на в'їзд російських артистів" (Публікація стосується "чорного списку" зірок, які пропагують політику Кремля й виступали в окупованому Криму. Рекомендації: гра слів у заголовку викличе іронічну посмішку у читачів і налаштує на якийсь комедійний матеріал. Хоча, в тексті надаються серйозні факти, статистичні дані, порівняння українського ринку із світовим; 18.05.2018), "Скасувати санкції та забути Крим: чи вибухне в ЄС італійська бомба" (Мова йде про скандальні заяви міністра внутрішніх справ Італії Маттео Сальвіні щодо України: Революція Гідності несправжня, Росія законно анексувала український півострів, тому потрібно закликати скасувати санкції проти Федерації. Рекомендації: із заголовку взагалі не зрозуміло про що йтиметься у матеріалі. Також вислів "італійська бомба" може сприйнятися буквально, немов назріває війна; 23.07.2018), "Що ви нам вкололи? Розбираємо інгредієнти вакцин: формальдегід та алюміній" (Розповідається про відкриття цих речовин, розвіювання популярних міфів щодо їх шкідливого впливу, допустимі норми. Рекомендації: назва може шокувати читача, оскільки, більшість й не чула про наявність цих компонентів у вакцинах; 06.08.2018), "Тату, вставай! Тебе обікрали, хочуть вивезти речі, а хлопці не дають: як на Полтавщині ловили крадіїв" (В селі Бутенки жителі влаштували погоню за злодіями, які покрали інструменти із гаража. Вони їхали за зловмисниками на авто близько 50 км та затримали їх, незважаючи на прострелені колеса. Рекомендації: довгий заголовок. Потрібно було сформулювати основну думку декількома словами, а не цитатою; 23.08.2018).

Отже, більшість заголовків видання "Українська правда" є рекламно-інтригуючими та проблемними. Журналісти використовують у своїх матеріалах подвійні назви, питальні конструкції. Аудиторія сайту може зіштовхнутися із такими заголовками: містять певну сенсаційність, шокуючі факти; мають художні засоби, які в даному контексті не зовсім доречні; занадто довгі словосполучення; не розкривають змісту повідомлення. Щодо "Формули 4U", то представники медіа роблять акцент на компоненті – Ultra specificity (специфічність або ультраспецифічність).

Аналізуючи матеріали останнього Інтернет-видання "Цензор", можемо виокремити такі види заголовків:

Інформаційні: "Активістку Ноздровську, якій погрожували і викрали в Києві, знайшли мертвою біля Демидова. Ірина 2 роки домогалася покарання вбивці своєї сестри" (Стаття про загибель відомого громадського діяча та справу стосовно смертельної аварії її сестри. Рекомендації: занадто довгий заголовок, який складається з двох речень. Потрібно виділити основне в новині без уточнюючих подробиць; 01.01.2018), "Ірина Луценко: "Я АТОшникам сказала: "У мене таке відчуття, що Генпрокурор вирішив пересадити членів коаліції або депутатів" (Публікація стосується розмови журналіста із народним депутатом України, в ході якої вона розвіяла міф про її дорогі речі, поділилась деталями конкурсу "Жінка III тисячоліття" та заявила, що думає з приводу ситуації в країні. Рекомендації: назва містить подвійну пряму мову, що важко сприймається. Бесіда стосувалась більше приватного життя Ірини Луценко, а не її ставлення до бійців (про них згадується лише один раз двома реченнями), тому такий заголовок недоречний. Також "АТОшник" це жаргонна калька з російської, українською буде АТОвець або воїн АТО; 10.01.2018), "Ярославський встановив контроль над аеропортом Дніпра" (Мова йде про президента і власника компанії DCH Олександра Ярославського, який став бенефіціаром міжнародного аеропорту. Розповідається про переваги бізнесмена над іншими особами, які володіли Дніпровським авіатерміналом та згадуються

попередні проекти ДСН. Рекомендації: по-перше, використання синекдохи (Ярославський) може змусити читачів думати, що це назва якоїсь організації. По-друге, заголовок спонукає до хвилювань, оскільки вислів "встановив контроль" зазвичай використовується, коли говориться про захоплення, певні негаразди, а не отримання фактичного права власності; 21.06.2018), "У 12 пацієнтів, госпіталізованих унаслідок отруєння водою в окупованій Макіївці, діагностували інфекційне захворювання невстановленої етіології, – ОБСЄ" (У повідомленні говориться про отруєння осіб непридатною для споживання водою в 12 км від Донецька. Рекомендації: уточнюючі слова роблять заголовок довгим, тим паче, він повторює повністю сам текст новини; 02.10.2018), "Франко-український трилер із Жаном Рено відзнято вже на 70%, вихід у прокат очікується наступної зими" (Матеріал про майбутню кінострічку "Останній крок": фінансування, головних акторів, їх враження від зйомок, локації. Рекомендації: автор надає всю інформацію про фільм відразу ж у назві, у більшості читачів не виникне бажання читати далі саме повідомлення; 22.03.2018), "У ніч із 3 на 4 липня та в ніч із 8 на 9 липня буде продовжено роботу громадського транспорту, – КМДА" (Розповідається про графік роботи Київського метрополітену та маршрутних таксі в зв'язку із проведенням музикального фестивалю Atlas Weekend. Рекомендації: у заголовку відбувається повторення слова (ніч), хоча його можна було уникнути. Також не вказано причину продовження роботи транспорту; 03.07.2018);

Проблемні: "Тінь від диму" (Публікація стосується нелегального продажу тютюнових виробів. Держава втратить понад 2 млрд грн через скорочення акцизного податку. Рекомендації: у тексті говориться про тіньову політику у сфері тютюну, проте така назва не розкриває змісту повідомлення; 26.11.2018), "Як російські слідчі "шиють" справи українським військовим прокурорам, які розслідують факти тортур і страт полонених на Донбасі" (Повідомлення про захист людей в мантиях

Конституційного суду Росії Слідчим комітетом РФ. Перших звинували у вчиненні кримінального злочину (пособництво в умисних діях, вчинених із метою зміни меж території та державного кордону України. Рекомендації: можна було уникнути жаргонізму й зробити коротшим назву; 14.05.2018);

Констатуючо-описові: “Засуджуємо появу в телевізійному ефірі особи, яка пов’язана близькими стосунками з Путіним, – колектив ТСН виступив проти появи Оксани Марченко в ефірі каналу” (Матеріал про ставлення працівників програми ТСН до участі дружини Медведчука в популярному шоу “Танці з зірками”. Представники медіа зібрали підписи тих, хто поділяють їхню думку. Рекомендації: багато уточнюючих слів, що роблять заголовок дуже довгим. Він вміщає в собі відразу дві новини; 08.08.2018), “Туреччина й Азербайджан 12 червня запуснуть Трансанатолійський газопровід в обхід Росії” (Йдеться про закінчення будівництва й введення у експлуатацію газопроводу між двома державами. Рекомендації: через зміну порядку слів, тобто винесення на початок іменника, а не числівника (інверсія) важче сприймається текст; 12.05.2018), “Обіцянка-цяцянка: 3 липня 2015 року Порошенко пообіцяв особисто показати, хто "кришує" незаконний видобуток бурштину” (Публікація-згадка про те, як три року тому Президент України заявив, що розбереться з нелегальним добуванням твердої смоли, а днями поліція зупинила авто із 80 мішками бурштину. Рекомендації: вживання подібного фразеологізму налаштовує читача відразу на негатив. Хоча гарант карає порушників та підписує відповідні закони; 04.07.2018), “Викликає огиду расистським русофобським зарядом в гірших нацистських традиціях”, – посольство РФ в Австралії про фільм Лозниці “Донбас” (Новина стосується виходу українського фільму в прокат та реакції країни-агресора на нього. Вони заявляють, що населення зображене розумово відсталим, грубим, із шкідливим звичками. Рекомендації: алітерація спричиняє труднощі в читанні та розумінні назви; 19.10.2018), “Рейдерське захоплення фермерського господарства на

Харківщині — поранено 7 осіб, затримано одного з тітушок, банду блоковано” (Про те, як активісти “Національного корпусу” допомогли уникнути фермерам бандитського захоплення в с.Занкі. Рекомендації: цей заголовок є немов цілим звітом роботи. Варто було написати лише про перешкоджання захопленню, а статистичні данні надати у матеріалі; 11.09.2018), “Дрифтера, який протаранив поліцейський автомобіль і віз поліцейського 30 метрів на капоті, затримано в Рівному, – Нацполіція” (Стаття про те, як правоохоронці намагались не допустити перегон і дрифту автівок у місті, проте під час суперечки водій здійснив наїзд на одного з них та протягнув на капоті. Рекомендації: заголовок розповідає майже повністю всю новину, треба було подати основне; 12.08.2018); “Булгакови, висоцькі і цої” – вишукані і респектабельні щупальця “русского мира”, – В’ятрович” (Звернення Директора інституту національної пам’яті до громадян України стосовно радянських фільмів, творів, пісень. Він вважає, що вони нагадують всім про імперіалізм та керують свідомістю. Рекомендації: використання синекдохи і алегорії налаштовують читача досить жорстко до сприйняття подальшого тексту. Можна було обрати інші м’якші слова Володимира В’ятровича для заголовку; 26.01.2018)

Рекламно-інтригуючі: “Тимошенко і Коломойського застали в готелі в Польщі” (Матеріал про те, як український олігарх проводив ділову зустріч із лідером партії “Батьківщина” в сусідній державі. Рекомендації: така подача новини надає заголовкові інтимного характеру; 15.07.2018), “Тимошенко обіцяє зробити з України новий Сінгапур” (Йдеться про створення нового економічного курсу, який дозволить збільшити ВВП держави. Також Юлія Тимошенко наводить позиції нашої країни в світових рейтингах щастя людини, рівня життя. Рекомендації: потрібно додати в заголовок завдяки чому вона хоче це зробити; 15.06.2018).

Отже, журналісти онлайн-видання “Цензор” створюють найбільше інформаційних та констатуючо-описових заголовків. Представники медіа використовують сленг, статистичні дані, пряму мову, складні синтаксичні

конструкції. Назви часто досить довгі, перенавантажені інформацією, яка мала б бути в самому повідомленні, а інколи вона розкриває повністю зміст і немає сенсу користувачам читати далі ціле повідомлення. Жаргонна лексика викликає неповагу до осіб в тексті, а зловживання художніми засобами може викликати несприйняття заголовку. Якщо повернутись до "Формули 4U", то, можемо сказати, що автори приділяють увагу більше компоненту "Usefulness – корисність". Тому що вони намагаються помістити багато цікавої та потрібної інформації відразу в заголовок.

Висновки і пропозиції. Проаналізувавши контент трьох популярних Інтернет-видань, можемо сказати, що ЗМІ створюють яскраві назви для інколи навіть "сухих" текстів заради збільшення переглядів та підняття своїх позицій у рейтингах медіа України. Журналісти використовують заголовок як один із основних інструментів впливу на громадян. Оскільки, "чіпляючі" заголовки змушують населення обговорювати новину, надаючи їй, водночас, великого масштабу. Констатуючо-описова, проблемна та рекламно-інтригуюча відтіснили на інший план інформативну функцію. Читач може бути ошуканим, коли прочитає кричущу назву матеріалу, а потім ознайомиться саме із текстом. Представникам медіа варто дбати спочатку про інформативність новини, щоб заголовок відповідав дійсності в публікації, легко сприймався, не розкривав повністю деталей події.

Література

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
2. Коваль Ю. Образ. Випуск № 3 (18) – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2015. – с. 102.
3. "Цензор.НЕТ" входит в тройку самых читаемых интернет-СМИ Украины, - исследование bpress [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://censor.net.ua/news/389947/tsenzornet_vhodit_v_troyiku_samyh_chi_taemyh_internetsmi_ukrainy_issledovanie_bpress

4. Чемякин Е.: "4U-заголовки: схватите вашего клиента за глаза" [Электронный ресурс]. - In-Scale. – 2016. – Режим доступа: <https://in-scale.ru/blog/4u-zagolovki.html>